

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponentky práce

Jméno autora: Jana Kučerová

Název práce: Vnitřní motivace žáků k učení na 2. stupni základních škol

Vedoucí práce: doc. PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jindra Vondroušová, Ph.D.

Práce je zaměřena: teoreticky i empiricky

Cíl práce: explicitně definován a z velké části naplněn

Rozsah práce: překračuje stanovený počet stran

Použité zdroje: tištěné i elektronické, včetně publikací seriálových a zahraničních, převážně aktuální

Počet uváděných zdrojů: dostatečný

Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou, která je v oblasti školství stále živá a palčivá, totiž motivací žáků staršího školního věku k učení. Nejen školní výsledky jsou poplatné tomu, jak je ke školní práci dítě motivováno. Byť mezi vnitřní a vnější motivací nemusí být zcela zřetelná hranice, navíc mezi oběma typy může v průběhu docházet ke změnám, cílem pedagogů zůstává snaha navodit motivaci vnitřní, která vede k hodnotnějším a trvalejším výsledkům.

Diplomová práce je strukturována na teoretickou, praktickou a metodickou část. V teoretické části je pojednáváno o motivaci obecně, s následným zaměřením na motivaci vnitřní, reprezentovanou zejména snahou po uspokojení individuálních potřeb. Problematika je dále aplikována na edukační proces. Výzkumná část je postavena na kombinovaném přístupu. V rámci dotazníkového šetření autorka zjišťuje vnitřní motivaci u žáků 2. stupně ZŠ, kromě toho také způsoby, kterými ji dle subjektivního vnímání žáků podporují učitelé. Rozhovory byly vedeny s vyučujícími, a to za účelem zjištění jejich postojů k vnitřní motivaci žáků a způsobů její podpory. Metodická část obsahuje několik motivačních a aktivizačních metod, které lze uplatnit ve výuce českého a anglického jazyka.

Obsahová stránka DP: V teoretické části se autorka zabývá výhradně problematikou motivace, přičemž se zaměřuje převážně na motivaci vnitřní. Vzhledem k cílové skupině by bylo vhodné i pojednání o psychologických specifikách příslušného ontogenetického období, aby se popisované jevy uvedly do kontextu. Samotné zpracování problematiky vnitřní motivace je dostačující, byť by mohlo být důkladnější

a inspirované aktuálněji zdroji. Teorie motivace jsou uvedeny nejznámější, osobně postrádám z hlediska vnitřní motivace velmi zásadní a užitečnou teorii sebedeterminace od autorů Deci a Ryana. Ocenění zasluží snaha autorky aplikovat teorii na proces edukace, kdy uvádí způsoby, kterými lze vybrané potřeby žáků aktualizovat, příp. jich využít.

Za nešťastnou považuji formulaci, která se objevuje jak v anotaci, tak v Úvodu, ale i v dalším textu, zejm. v praktické části, kdy jako jeden z cílů je definováno zjištění, jak často se žáci na 2. stupni ZŠ setkávají s vnitřní motivací. Byť se čtenář jistě nakonec dovtípí, není zřejmé, zda je myšlena vnitřní motivace učitelů, spolužáků, vlastní vnitřní motivace... Použití slova „setkávají“ vede spíše k výkladu, že bude zjišťována vnitřní motivace u druhých. Zjišťováno však je subjektivní vnímání učitelovy podpory vnitřní motivace žáků, dále pak převládající typ motivace vzhledem ke školnímu učení. Vyhodnocení dat zjištěných v dotazníku je založeno na základní statistice. Autorka se zabývá rozdíly mezi dvěma školami, v nichž probíhalo dotazníkové šetření, dále pak rozdíly v rámci pohlaví a navštěvované třídy (potažmo věku). V druhé části dotazníku jsou analyzována data týkající se výuky anglického a českého jazyka, a to vnímání jejich důležitosti, následně také podpory učitelovy podpory vnitřní motivace u žáků. Kvalitativní výzkum je postaven na rozhovorech s učiteli za účelem zjištění způsobů, které pro podporu vnitřní motivace svých žáků volí. Rozhovory jsou relativně podrobně rozebrány a následně jsou z nich vyvozeny relevantní závěry.

Metodická část DP uvádí vybrané motivační a aktivizující metody, které je možné uplatnit ve výuce (8 metod k výuce ČJ, 4 metody k výuce AJ). Kapitola obsahuje i teoretické pojednání o těchto metodách, které by bylo vhodné umístit spíše do teoretické části.

Formální stránka DP: Formální úprava je na velmi dobré úrovni. Celý text je velmi přehledný, čemuž napomáhá jeho strukturování do číslovaných kapitol několika řádů. Drobná výtka se týká titulkování obrázků, jejichž popis by měl být nikoli nad, ale pod objektem. Totéž se týká i grafů. Na použité zdroje je odkazováno harvardským stylem. Bibliografické citace zdrojů jsou převážně v pořádku, pouze v některých případech nejednotné (absence ISBN; absence čísla periodika, ISSN či uvedení stran u seriálové publikace) či s jiným pořadím údajů (např. počínaje druhým autorem se mění pořadí jména a příjmení).

Jazyková stránka DP: Diplomová práce je po gramatické i stylistické stránce na výborné úrovni. Autorka se vyjadřuje srozumitelně, adekvátně používá odborné terminologie.

Otázky a náměty k obhajobě:

- Jak by bylo možné výstižněji formulovat výzkumnou otázku v rámci kvantitativního šetření?
- Jak by bylo možné ve vztahu k aktivaci vnitřní motivace u žáků uplatnit výše zmiňovanou teorii sebedeterminace?

Výsledné hodnocení:

Datum: 16. května 2022

.....

Podpis oponentky práce